

SV15

FRANZ SCHUBERT
1797 - 1828

15

DOROTHEA RÖSCHMANN, soprano
MALCOLM MARTINEAU, piano

DIVENDRES 28 D'AGOST, 21.30 H

SCHUBERTÍADA
VILABERTRAN
2015

**Gesänge aus "Wilhelm Meister" D877,
de Franz Schubert**

Heiss mich nicht reden
So lasst mich scheinen
Nur wer die Sehnsucht kennt
Mignons Gesang "Kennst du das Land?", D321

Nachtstück D672, de Franz Schubert

Mörike Lieder, de Hugo Wolf

Gesang Weylas, n. 56
An eine Äolsharfe, n. 11
Erstes Liebeslied eines Mädchens, n. 42
Denk es O Seele, n. 39
Im Frühling, n. 13
Begegnung, n. 8

**Cançons de "Des Knaben Wunderhorn",
de Gustav Mahler**

Rheinlegendchen
Das irdische Leben
Wer hat dies Liedlein erdacht
Verlor'ne Müh
Wo die schönen Trompeten blasen

Rückert Lieder, de Gustav Mahler

Blicke mir nicht in die Lieder
Ich atmet' einen linden Duft
Um Mitternacht
Liebst du um Schönheit
Ich bin der Welt abhanden gekommen

Ajuntament de Vilabertran

Ajuntament de Figueres
Alt Empordà

JOVENTUTS
MUSICALS
D'ESPANYA

JOVENTUTS
MUSICALS
DE CATALUNYA

Ajuntament
de Girona

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Els compositors i els seus poetes

Mignon, la criatura desvalguda adoptada per Wilhelm Meister, va inspirar a Franz Schubert dotze *lieder*, compostos a partir de les quatre cançons que el personatge canta a la novel·la *Anys d'aprenentatge de Wilhelm Meister*. Al gener de 1826 Schubert va escriure les seves últimes cançons amb poemes de Goethe; posava així fi a una llarga relació artística (relació asimètrica, atès que el poeta no va tenir mai gaire interès a conèixer el compositor ni la seva obra) que havia donat com a fruit una seixantena d'obres. En aquest darrer encontre Schubert va tornar a les cançons de Mignon, que havia treballat per primer cop deu anys abans. Els *Gesänge aus "Wilhelm Meister"*, D. 877, eren inicialment tres: *Nur wer die Sehnsucht kennt, Heiß mich nicht reden* i *So lass mich scheinen*. El primer d'aquests estava escrit per a dues veus, Mignon i l'arpista, tal i com Goethe descriu a la novel·la; poc després Schubert va afegir al recull un quart *lied* que adaptava el duo per a una sola veu perquè les tres cançons poguessin ser interpretades per una sola cantant. L'única cançó de Mignon que Schubert no va incloure en aquest recull és *Kennst du das Land*; de fet, només en va fer una versió, la D. 321, composta a l'octubre de 1815.

Si Mignon és un personatge típicament romàntic no ho són menys els elements que trobem a *Nachtstück*, D. 672, un dels grans *lieder* de Schubert, compost a l'octubre de 1819: la nit, la mort, la natura, el rodamón i l'arpa. Aquest cop l'arpista ens el presenta Johann Mayrhofer, amic de Schubert i còmplice seu en més de cinquanta *lieder*.

Mörike és un poeta tan fonamental en l'obra d'Hugo Wolf com Goethe ho és en la de Schubert: la seva poesia va inspirar-li el seu primer gran cicle, *Gedichte von Eduard Mörike*, cinquanta-tres cançons compostes entre febrer i maig i entre setembre i novembre de 1888. Després van venir altres poetes (Goethe entre ells) però el seu volum de poesia de Mörike va acompanyar Wolf des de llavors fins als seus darrers anys, que va passar internat en una institució per a malalts mentals. El grup de *lieder* seleccionats per a aquest recital reflecteixen l'imaginari mòrno poètic d'aquest teòleg i pastor protestant i l'habilitat del compositor per copsar-ne l'essència; així, A *Gesang Weylas*, n. 46, sentim el cant de Weyla, la deessa que regna a Orplid, un país imaginari inventat pel poeta i un company quan eren al seminari. L'arpa que sentim a *Nachtstück* i a *Gesang Weylas* torna a aparèixer a *An eine Äolsharfe*, n. 11, una malenconiosa elegia en memòria d'un germà de Mörike mort als disset anys; la mort torna a aparèixer a *Denk es, o Seele!*, n. 39, aquest cop com a memento mori. Trobem també dos *lieder* que suggereixen humorísticament connotacions eròtiques: *Erstes Liebeslied eines Mädchens*, n. 42, qualificat pel compositor en el moment d'escriure-la com la seva obra mestra, que descriu l'agitació d'una noia quan descobreix el desig, i *Begegnung*, n. 8, el retrobament d'una parella després d'haver passat la nit plegats. Finalment, a *Im Frühling*, n. 13, tenim un *lied* entre bucòlic i contemplatiu.

Gustav Mahler només va fer servir dues fonts literàries per escriure la seva quarantena de *lieder*. La primera és *Des Knaben Wunderhorn*, una compilació de poesia popular alemanya publicada per Achim von Arnim i Clemens Brentano entre els anys 1806 i 1808. Els cinc *lieder* inclosos al programa

pertanyen al segon recull que en va fer Mahler, *Fünfzehn Lieder, Humoresken und Balladen aus "Des Knaben Wunderhorn"*, escrits per a veu i orquestra i posteriorment per a veu i piano. Podem trobar un paral·lelisme entre els temes d'aquests poemes i els de Mörike, sempre recordant que el context dels primers és popular i medieval. Així tenim un conte, l'encantador *Rheinlegendchen* (1893), i dues cançons que es mouen entre l'amor i l'humor, *Wer hat dies Liedlein erdacht* (1893) i *Verlor'ne Müh* (1892), tots tres tractats per Mahler amb ritme de *ländler*, un ball camperol. Els altres dos *lieder* giren a l'entorn de la mort: a *Das irdische Leben* (1892), amb duresa, un nen mor de gana davant la impotència de la seva mare; *Wo die schönen Trompeten blasen* (1898) introduceix elements sobrenaturals a l'entorn de la mort d'un soldat.

Al març de 1901, Gustav Mahler feia repòs per acabar de recuperar-se d'un greu problema de salut que havia tingut setmanes enrere. Va ser llavors que va seleccionar uns quants poemes de Friedrich Rückert que amb el temps donarien lloc a dos cicles: els *Kindertotenlieder* i els *Fünf Lieder nach Gedichten von Friedrich Rückert*. A l'estiu d'aquell mateix any, 1901, Mahler va compondre quatre dels cinc *Rückert Lieder*; a l'estiu següent, pocs mesos després de casar-se amb Alma, va escriure'n el cinquè, *Liebst du um Schönheit*, tots cinc amb acompañament de piano; el 1905 va fer la versió amb acompañament d'orquestra per als quatre primers i els va estrenar; el cinquè era només per a Alma ("ein Privatissimum an Dich") i va quedar sense orquestrar.

Els *Rückert Lieder* presenten un canvi molt marcat respecte de "l'etapa *Wunderhorn*"; Mahler s'identifica plenament amb els poemes i les cançons esdevenen més íntimes i reflexives. *Liebst du um Schönheit* és una miniatura bellíssima, una emocionada declaració d'amor. Són també dues miniatures el delicat *Ich atmet' einen linden Duft*, la imatge d'una aromàtica branca de til-ler com a símbol de l'amor, i el deliciós *Blicke mir nicht in die Lieder*: sembla que Mahler realment no suportava que l'observessin mentre treballava. Les dues cançons restants són dues grans cançons, en tots els sentits. A *Ich bin der Welt abhanden gekommen* Mahler fa seu un dels temes fonamentals del romanticisme, la fusió de l'home amb la natura; el compositor necessita el retir, viure en el seu amor i en la seva cançó. *Um Mitternacht* és una impressionant descripció de la por de morir en la solitud de la nit, una solitud emfatitzada pel descarnat acompañament del piano, que sembla incapàc de sostener la veu.

Sílvia Pujalte Piñán

Franz Schubert (1797 - 1828)

Hugo Wolf (1860 - 1903)

Gustav Mahler (1860 - 1911)

FRANZ SCHUBERT (1797 - 1828)

Johann Wolfgang von Goethe

Gesänge aus "Wilhelm Meister"

1 - Heiß mich nicht reden

Heiß mich nicht reden, heiß mich schweigen,
Denn mein Geheimniß ist mir Pflicht;
Ich möchte dir mein ganzes Innre zeigen,
Allein das Schicksal will es nicht.

Zur rechten Zeit vertreibt der Sonne Lauf
Die finstre Nacht, und sie muß sich erhellen;
Der harte Fels schließt seinen Busen auf,
Mißgönnt der Erde nicht die tiefverborgnen Quellen.

Ein jeder sucht im Arm des Freundes Ruh,
Dort kann die Brust in Klagen sich ergießen;
Allein ein Schwur drückt mir die Lippen zu
Und nur ein Gott vermag sie aufzuschließen.

(Lied, D. 877/2, gener 1826)

2 - So laßt mich scheinen

So laßt mich scheinen, bis ich werde,
Zeigt mir das weiße Kleid nicht aus!
Ich eile von der schönen Erde
Hinab in jenes feste Haus.

Dort ruh' ich eine kleine Stille,
Dann öffnet sich der frische Blick;
Ich lasse dann die reine Hülle,
Den Gürtel und den Kranz zurück.

Und jene himmlische Gestalten
Sie fragen nicht nach Mann und Weib,
Und keine Kleider, keine Falten
Umgeben den verklärten Leib.

Zwar lebt' ich ohne Sorg' und Mühe,
Doch fühlt ich tiefen Schmerz genug.
Vor Kummer altert' ich zu frühe;
Macht mich auf ewig wieder jung!

(Lied, D. 877/3, gener 1826)

Cançons de "Wilhelm Meister"

1 - No em facis parlar

No em facis parlar, fes-me callar,
car el secret és el meu deure.
Et voldria mostrar tots els meus pensaments,
però el meu destí no ho permet.

En el moment oportú el curs del sol
expulsa l'obscura nit, que s'ha d'il·luminar;
la dura roca obre les seves entranyes
i no escatima a la terra les ocultes fonts.

Cadascú busca repòs en els braços de l'amic,
on el cor pugui desfogar les seves queixes,
però un jurament em tanca els llavis,
i només un déu els podria obrir.

2 - Deixeume lluir

Deixeume lluir, mentre visqui;
no em traieu el vestit blanc!
M'apresso a deixar la bella terra
cap a aquella sòrdida morada fosca.

Descansaré allà en curta pau,
després s'obrirà la fresca mirada
i deixaré llavors darrere meu
els simples envoltants, la cinta i la corona.

I aquelles figures celestials
no pregunten si ets home o dona,
i cap vestit, ni cap arruga
cobriran el cos transfigurat.

Vaig viure certament sense penes ni molèsties,
però vaig sentir un profund dolor.
L'afflicció em va enveillir massa aviat...
Feu-me jove per sempre més!

3 - Nur wer die Sehnsucht kennt (Sehnsucht)

Nur wer die Sehnsucht kennt
 Weiß, was ich leide!
 Allein und abgetrennt
 Von aller Freude,
 Seh' ich an's Firmament
 Nach jener Seite.
 Ach! der mich liebt und kennt
 Ist in der Weite.
 Es schwindelt mir, es brennt
 Mein Eingeweide.
 Nur wer die Sehnsucht kennt
 Weiß, was ich leide!

(Lied, D. 877/4, gener 1826)

**Johann Wolfgang von Goethe
Mignons Gesang**

Kennst du das Land, wo die Citronen blühn,
 Im dunkeln Laub die Gold-Orangen glühn,
 Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht,
 Die Myrte still und hoch der Lorbeer steht,
 Kennst du es wohl?

Dahin! Dahin
 Möcht' ich mit dir, O mein Geliebter, ziehn.

Kennst du das Haus? Auf Säulen ruht sein Dach,
 Es glänzt der Saal, es schimmert das Gemach,
 Und Marmorbilder stehn und sehn mich an:
 Was hat man dir, du armes Kind, gethan?
 Kennst du es wohl?

Dahin! Dahin
 Möcht' ich mit dir, o mein Beschützer, ziehn.

Kennst du den Berg und seinen Wolkensteg?
 Das Maulthier sucht im Nebel seinen Weg;
 In Höhlen wohnt der Drachen alte Brut;
 Es stürzt der Fels und über ihn die Fluth,
 Kennst du es wohl?

Dahin! Dahin
 Geht unser Weg! o Vater, laß uns ziehn!

(Lied, D. 321, 23 octubre 1815)

**Johann Baptist Mayrhofer
Nachstück**

Wenn über Berge sich der Nebel breitet,
 Und Luna mit Gewölken kämpft,
 So nimmt der Alte seine Harf', und schreitet,
 Und singt waldeinwärts und gedämpft:
 "Du heil'ge Nacht!
 Bald its' vollbracht.

3 - Només qui coneix l'enyorança (Enyorança)

Només el qui coneix l'enyorança
 sap el que sofreixo!
 Sola i separada
 de tota alegria,
 miro el firmament
 cap aquell costat.
 Ai! el que m'estima i em coneix
 està molt lluny.
 Em marejo, se'm cremen
 les entranyes.
 Només el qui coneix l'enyorança
 sap el que sofreixo!

Cançó de Mignon

Coneixes el país on floreixen els llimoners,
 on brillen les taronges daurades entre obscuras branquetes,
 una dolça brisa bufa en el cel blau,
 les murtres estan callades i creixen els llorers?
 El coneixes bé?
 Cap allà! Cap allà
 voldria, estimat, anar amb tu!

Coneixes la casa? Sobre les columnes reposa la teulada,
 resplendeix la sala i brilla la cambra,
 i hi ha estàtues de marbre que em pregunten:
 què t'hem fet, pobre criatura?
 La coneixes bé?
 Cap allà! Cap allà
 voldria, protector meu, anar amb tu!

Coneixes la muntanya i el seu boirós camí?
 La mula el busca entre la boira;
 en les cavitats hi viu l'antiga nissaga dels dragons;
 les roques es precipiten sobre el riu.
 La coneixes bé?
 Cap allà! Cap allà
 ens porta aquest camí! Pare, deixa'ns-hi anar!

Nocturn

Quan la boira s'estén sobre les muntanyes
 i la lluna lluita amb els núvols,
 pren el vell la seva arpa, camina
 cap dins del bosc, i canta suauament:
 "Oh, santa nit!
 Aviat s'haurà acabat tot.

TEXTOS

Bald schlaf' ich ihn
Den langen Schlummer,
Der mich erlöst
Von jedem Kummer."

Die grüne Bäume rauschen dann,
Schlaf süß du guter alter Mann;
Die Gräser lispieln wankend fort,
Wir decken seinen Ruheort;
Und mancher traute Vogel ruft,
O laßt ihn ruh'n in Rasengruft!"
Der Alte horcht, der Alte schweigt –
Der Tod hat sich zu ihm geneigt.

(Lied, en dues versions, D. 672, octubre 1819)

HUGO WOLF (1860 - 1903)

Eduard Mörike
Mörike Lieder

56 - Gesang Weylas

Du bist Orplid, mein Land,
Das ferne leuchtet!
Vom Meere dampfet deiin besonnter Strand
Den Nebel, so der Götter Wange feuchtet.

Uralte Wasser steigen
Verjüngt um dein Hüften, Kind!
Von deiner Gottheit beugen
Sich Könige, die deine Wärter sind.

(Lied, Unterach, octubre 1888)

11 - An eine Äolsharfe

Angelehnt an die Efeuwand
Dieser alten Terrasse,
Du, einer luftgeborenen Muse
Geheimnisvolles Saitenspiel,
Fang an,
Fange wieder an
Deine melodische Klage!

Ihr kommtet, Winde, fern herüber
Ach! von des Knaben,
Der mir so lieb war,
Frisch grünendem Hügel.
Und Frühlingsblüten unterweges streifend,
Übersättig mit Wohlgerüchen,
Wie süß bedrängt ihr dies Herz!
Und säuselt her in die Saiten,
Angezogen von wohlautender Wehmut,
Wachsend im Zug meiner Sehnsucht,
Und hinsterbend wieder.

Aviat m'adormiré
en el llarg somni
que em lliurarà
de totes les penes."

Llavors murmuren els arbres verds:
Dorm dolçament, bon home vell.
I les herbes remoregen vacil-lants.
Cobriré el teu lloc de repòs.
I molts ocells amables criden;
deixeu-lo descansar en la seva tomba de gespa!;
El vell escolta, el vell calla...
la mort s'ha inclinat damunt d'ell.

56 - Cant de Weyla

Ets Orplid, la meva pàtria,
que lliu en la Ilunyania!
La boira del mar humiteja la teva platja assolellada,
com s'humitegen les galtes dels déus.

Aigües pretèrites arriben rejovenides,
criatura, fins als teus flancs!
Els reis s'inclinen davant la teva divinitat,
i esdevenen els teus guardians.

11 - A una arpa eólica

Recolzada al mur d'heurea
d'aquesta vella eixida,
Musa nascuda en l'aire,
començà ja
el teu misteriós polsar les cordes,
començà de nou
les teves melodioses queixes!

Veniu, vents, de molt més enllà,
ai!, dels verds turons
d'aquell noi
que tant m'agradava.
I els flors de primavera que acaron pel camí,
saturades d'efluvis aromàtics,
amb quina dolçor oprímiu el meu cor!
I murmurau ací, en les cordes,
atreus per l'harmoniosa tristor,
creixent amb la meva enyorança,
i tornant a morir.

Aber auf einmal,
Wie der Wind heftiger herstößt,
Ein holder Schrei der Harfe
Wiederholt, mir zu süßem Erschrecken,
Meiner Seele plötzliche Regung;
Und hier – die volle Rose streut, geschüttelt,
All ihre Blätter vor meine Füße!

(Lied, Petersdorf, abril 1888)

42 - Erstes Liebeslied eines Mädchens

Was im Netze? Schau einmal!
Aber ich bin bange;
Greif ich einen süßen Aal?
Greif ich eine Schlange?

Lieb ist blinde
Fischerin;
Sagt dem Kinde
Wo greift's hin?

Schon schnellt mir's in Händen!
Ach Jammer! o Lust!
Mit Schmiegen und Wenden
Mir schlüpft's an die Brust.

Es beißt sich, o Wunder!
Mir keck durch die Haut,
Schieß's Herze hinunter!
O Liebe, mir graut!

Was tun, was beginnen?
Das schaurige Ding,
Es schnalzet da drinnen,
Es legt sich im Ring.

Gift muß ich haben!
Hier schleicht es herum,
Tut wonniglich graben
Und bringt mich noch um.

(Lied, Petersdorf, març 1888)

39 - Denk' es, o Seele

Ein Tännlein grünet wo,
Wer weiß? Im Walde,
Ein Rosenstrauch, wer sagt,
In welchem Garten?
Sie sind erlesen schon–
Denk' es, o Seele
Auf deinem Grab zu würzeln
Und zu wachsen.

Però de sobte,
com si el vent agafés més força,
un amable crit de l'arpa
reproduceix, pel meu espant,
la sobtada emoció de la meva ànima;
i aquí... agitades, totes les roses disseminen
tots els seus pètals als meus peus!

42 - Primera cançó d'amor d'una noia

Què hi ha a la xarxa? Mira-ho ja!
Quina por que tinc!
Hauré pescat una dolça anguila?
O hauré agafat una serpent?

És encisadora
la cega pescadora;
digueu-li a la criatura
què és el que ha agafat!

Ja es mou en les meves mans!
Ai, quin dolor! Oh, quin plaer!
Torçant-se i recargolant-se
s'esquitlla dins del meu pit.

Com mossega, oh meravella!
Amb valentia, a través de la pell,
va directe fins al cor!
Oh, amor, quina por!

Què faig? Per on començó?
L'horrible cosa
està molt contenta allà dins
i s'ajeu fent un anell.

M'haurà emmetzinat!
S'esquitlla per aquí
cavant delicioses tombes,
però encara no m'occeix.

39 - Pensa-ho, oh ànima!

Un petit avet creix,
qui sap on? en el bosc,
i un ram de roses, qui pot dir
en quin jardí?
ja estan escollits...
Pensa-ho, oh ànima!...
per a arrelar i créixer
sobre la teva tomba.

TEXTOS

Zwei schwarze Rößlein weiden
Auf der Wiese,
Sie kehren heim zur Stadt
In munter Sprüngen.
Sie werden schrittweis gehn
Mit deiner Leiche,
Vielleicht, vielleicht noch eh'
An ihren Hufen
Das Eisen los wird,
Das ich blitzen sehe.

(Lied, Petersdorf, març 1888)

13 - Im Frühling

Hier lieg' ich auf dem Frühlingshügel:
Die Wolke wird mein Flügel,
Ein Vogel fliegt mir voraus.
Ach, sag mir, all-einzige Liebe,
Wo du bleibst, daß ich bei dir bliebe!
Doch du und die Lüfte, ihr habt kein Haus.
Der Sonnenblume gleich steht mein Gemüte offen,
Sehnend,
Sich dehnend
In Liebe und Hoffen.
Frühling, was willst du gewillt?
Wann werd ich gestillt?

Die Wolke seh ich wandeln und den Fluß,
Es dringt der Sonne goldner Kuß
Mir tief bis ins Geblüt hinein;
Die Augen, wunderbar berauschet,
Tun, als schliefen sie ein,
Nur noch das Ohr dem Ton der Biene lauschet.
Ich denke dies und denke das,
Ich sehne mich, und weiß nicht recht, nach was:
Halb ist es Lust, halb ist es Klage;
Mein Herz, o sage,
Was webst du für Erinnerung
In golden grüner Zweige Dämmerung?
– Alte unnenbare Tage!

(Lied, Petersdorf, maig 1888)

8 - Begegnung

Was doch heut' Nacht ein Sturm gewesen,
Bis erst der Morgen sich geregt!
Wie hat der ungebetne Besen
Kamin und Gassen ausgefegt!

Da kommt ein Mädchen schon die Straßen,
Das halb verschüchtert um sich zieht;
Wie Rosen, die der Wind zerblasen,
So unstet ihr Gesichten glüht.

Dos cavallets negres
pasturen pel prat,
i tornen a la ciutat
saltant alegres.
Aniran al pas
amb el teu cadàver,
potser, potser abans
que perdin les ferradures
que veig brillar
en els seus cascós!

13 - En primavera

Sóc ací, sobre el turó de la primavera:
els núvols seran les meves ales,
un ocell vola davant meu.
Ai, digues-me on ets, mon únic amor,
perquè pugui restar amb tu!
Però tu, com els aires, no tens casa.
El meu esperit està obert, com els gira-sols
anhelosos,
creixent
en amor i esperança.
Primavera, què és el que et proposes?
Quan em calmaré?

Veig passar els núvols i el riu,
el bes daurat del sol em penetra
fins al més profund de la sang;
els ulls, meravellosament enlluernats,
fan com si dormissin,
només l'orella escolta el brunzir de les abelles.
Penso en això i en allò altre,
m'enyoro, però no sé ben bé de què:
és meitat plaer, meitat dolor;
cor meu, digues,
què tramen els teus records
entre les verdes branques daurades pel capvespre?
... Vells dies inoblidables!

Encontre

Quina tempesta hi ha hagut aquesta nit,
ha plogut fins que ha arribat el matí!
Com una escombra imprevista,
ha netejat xemeneies i carrers!

Ja surt una noia al carrer,
que mira al voltant intimidada;
com roses desfullades pel vent,
així de voluble sembla la seva cara.

Ein schöner Bursch tritt ihr entgegen,
Er will ihr voll Entzücken nahm;
Wie sehn sich freudig und verlegen
Die ungewohnten Schelme an!

Er scheint zu fragen, ob das Liebchen
Die Zöpfe schon zurecht gemacht,
Die heute Nacht im offnen Stübchen
Ein Sturm in Unordnung gebracht.

Der Bursche träumt noch von den Küssen,
Die ihm das süße Kind getauscht,
Er steht, von Anmut hingerissen,
Derweil sie um die Ecke rauscht.

(Lied, Petersdorf, març 1888)

GUSTAV MAHLER (1860 - 1911)

“Des Knaben Wunderhorn”

Rheinlegendchen

Bald gras ich am Neckar,
Bald gras ich am Rhein,
Bald hab ich ein Schätzsel,
Bald bin ich allein.

Was hilft mir das Grasen,
Wann die Sichel nicht schneidt,
Was hilft mir ein Schätzsel,
Wenn's bei mir nicht bleibt.

So soll ich dann grasen
Am Neckar, am Rhein,
So werf ich mein goldiges
Ringlein hinein.

Es fließet im Neckar,
Und fließet im Rhein,
Soll schwimmen hinunter
Ins tiefre Meer' nein.

Und schwimmt es, das Ringlein,
So fräßt es ein Fisch,
Das Fischlein soll kommen
Aufs Königs sein Tisch.

Der König tät fragen,
Wems Ringlein soll sein?
Da tät mein Schatz sagen,
Das Ringlein ghört mein.

Un bell jove camina cap a ella,
se li acosta ple d'encís;
com es miren alegres i tímids,
els insòlits vailets!

Ell sembla preguntar-se si l'estimada
s'ha pentinat ja les trenes
que aquella nit en una cambra oberta
una tempesta havia desfet.

Somnia encara els petons
que li va donar la dolça noia,
i allà està, captivat per la seva gràcia,
mentre ella murmura a la cantonada.

Petita llegenda del Rin

Aviat segaré prop del Neckar,
aviat segaré prop del Rin,
aviat tindré una estimada,
aviat em quedaré sol.

De què em servirà segar,
si la falç no talla?
De què em servirà una estimada,
si no resta amb mi?

Si haig de segar,
en el Neckar o en el Rin,
llavors hi tiraré
el meu anellet daurat.

Se l'emportí el Neckar
o se l'emportí el Rin,
surarà cap avall,
no cap al fons del mar

I mentre l'anellet neda,
se'l menjarà un peix.
I aquest peix arribarà
al plat del rei.

I el rei preguntarà:
De qui deu ser aquest anellet?
I dirà la meva estimada:
Aquest anellet és meu.

TEXTOS

Mein Schätzlein tät springen
Bergauf und bergein,
Tat mir wiedrum bringen
Das Goldringlein fein.

Kannst grasen am Neckar,
Kannst grasen am Rhein,
Wirf du mir immer
Dein Ringlein hinein.

(Lied per a veu i piano o orquestra, agost 1893)

Das irdische Leben

“Mutter, ach Mutter, es hungert mich!
Gib mir Brot, sonst sterbe ich.”
“Warte nur, mein liebes Kind!
Morgen wollen wir säen geschwind!”

Und als das Korn gesät war,
Rief das Kind noch immerdar:

“Mutter, ach Mutter, es hungert mich!
Gib mir Brot, sonst sterbe ich.”
“Warte nur, mein liebes Kind!
Morgen wollen wir ernten geschwind.”

Und als das Korn geerntet war,
Rief das Kind noch immerdar:

“Mutter, ach Mutter, es hungert mich!
Gib mir Brot, sonst sterbe ich.”
“Warte nur, mein liebes Kind!
Morgen wollen wir dreschen geschwind!”

Und als das Korn gedroschen war,
Rief das Kind noch immerdar:

“Mutter, ach Mutter, es hungert mich!
Gib mir Brot, sonst sterbe ich.”
“Warte nur, mein liebes Kind!
Morgen wollen wir backen geschwind!”

Und als das Brot gebacken war,
Lag das Kind auf der Totenbahr!

(Lied, entre abril 1892 i estiu 1893)

La meva estimada anirà saltant
amunt i avall per les muntanyes,
per tornar-me a donar
el bell anellet daurat.

Ja pots segar prop del Neckar,
ja pots segar prop del Rin,
però no deixis de tirar-hi
el teu anellet daurat!

La vida terrenal

“Mare, ai mare, tinc gana!
Dóna’m pa, o em moriré!”
“Espera, fill estimat,
demà anirem aviat a sembrar.”

I quan el blat fou sembrat,
tornà a cridar l’infant:

“Mare, ai mare, tinc gana!
Dóna’m pa, o em moriré!”
“Espera, fill estimat,
demà anirem aviat a segar.”

I quan el blat fou segat,
tornà a cridar l’infant:

“Mare, ai mare, tinc gana!
Dóna’m pa, o em moriré!”
“Espera, fill estimat,
demà anirem aviat a trillar.”

I quan el blat fou trillat,
tornà a cridar l’infant:

“Mare, ai mare, tinc gana!
Dóna’m pa, o em moriré!”
“Espera, fill estimat,
Demà courem aviat el pa!”

I quan el pa va ser cuit,
l’infant jaia mort en el seu llit.

Wer hat dies Liedlein erdacht?

Dort oben am Berg in den hohen Haus,
Da gucket ein fein's, leib's Mädel heraus.
Es ist nicht dort daheim!
Es ist des Wirts sein Töchterlein!
Es wohnet auf grüner Heide!

Mein Herzle ist wund!
Komm, Schätzle, mach's g'sund!
Dein' schwarzbraune Äuglein,
Die haben mich verwund't!
Dein rosiger Mund
Macht Herzen gesund,
Macht Jugend verständig,
Macht Tote lebendig,
Macht Kranke gesund.

Wer hat den das schöne Liedlein erdacht?
Es haben's drei Gäns' übers Wasser gebracht.
Zwei graue und eine weiße!
Und wer das Liedlein nicht singen kann,
Dem wollen sie es pfeifen! Ja.

(Lied per a veu i piano o orquestra, febrer 1892)

Verlorene Mühe

“Büble, wir wollen ausse gehe,
Wollen unsre Lämmer besehe,
Komm, liebs Büberle,
Komm, ich bitt.”
“Närrisches Dinterle,
Ich geh dir holt nit.”

“Willst vielleicht à bissel nasche,
Hol dir was aus meiner Tasche,
Hol, liebs Büberle,
Hol, ich bitt.”
“Närrisches Dinterle,
Ich nasch dir holt nit.”

“Gelt, ich soll mein Herz dir schenke,
Immer willst an mich gedenke;
Nimms, lieb Büberle,
Nimms, ich bitt!”
“Närrisches Dinterle,
Ich mag es holt nit.”

(Lied per a veu i piano o orquestra, febrer 1892)

Qui ha compost aquesta cançoneta?

En una casa allà dalt de la muntanya,
una encisadora noia mira cap avall.
No és a casa seva!
És la filla de l'hostaler,
i viu en la verda prada!

El meu cor està ferit!
Vine, tresor, i guareix-lo!
Els teus ulls bruns i obscurcs
m'han ferit!
La teva boca rosada
guareix els cors,
fa sensats els joves,
ressuscita els morts
i guareix els malalts.

Qui ha compost aquesta bella cançoneta?
L'han portada pel riu tres ànecs,
dos de grisos i un de blanc.
I el que no sàpiga cantar la cançoneta,
que la xiuli! Sí.

Esförç inútil

“Ep, noiet, vols que sortim junts?
vols que anem a veure els nostres bens?
Vine, noiet estimat,
vine, t'ho prego!”
“Noia guillada,
deixa'm tranquil!”

“Vols potser menjar una mica?
Agafa'n del meu cistell,
agafa'n, noiet estimat,
agafa'n, t'ho prego.”
“Noia guillada,
no tinc gana.”

“Ja sé, et regalaré el meu cor!
Així sempre pensaràs en mi!
Pren-lo, noiet estimat,
pren-lo, t'ho prego!”
“Noia guillada,
no m'agrades gens!”

TEXTOS

Wo die schönen Trompetes blasen

Wer ist denn draußen und wer klopft an,
Der mich so leise, so leise wecken kann?
Das ist der Herzallerliesste dein,
Steh auf und laß mich zu dir ein!

Was soll ich hier nun länger stehn?
Ich seh die Morgenröt aufgehn,
Die Morgenröt, zwei helle Stern.
Bei meinem Schatz wär ich da gern,
Bei meinem Herzallerlieble.
Das Mädchen stand auf und ließ ihn ein;
Sie heißt ihn auch willkommen sein:
Willkommen, lieber Knabe mein,
Wie lang hast du gestanden!

Sie reicht ihm auch die schneeweise Hand.
Von ferne sang die Nachtigall;
Das Mädchen fing zu weinen an.

Ach weine nicht, du Liebste mein,
Aufs Jahr wirst du mein eigen sein.
Mein eigen sollst du werden gewiß,
Wie's keine sonst auf Erden ist!
O Lieb in grünen Erden.

Ich zieh in Krieg auf grüne Heid,
Die grüne Heide, die ist so weit.
Allwo dort die schönen Trompeten blasen,
Da ist mein Haus, von grünem Rasen.

(Lied per a veu i piano o orquestra, juliol 1898)

Friedrich Rückert
Rückert Lieder

Blicke mir nicht in die Lieder

Blicke mir nicht in die Lieder!
Meine Augen schlag' ich nieder,
Wie ertappt auf böser Tat;
Selber darf ich nicht getrauen,
Ihrem Wachsen zuzuschauen:
Deine Neugier ist Verrat.

Bienen, wenn sie Zellen bauen,
Laßen auch nicht zu sich schauen,
Schauen selber auch nicht zu.
Wenn die reifen Honigwaben
Sie zu Tag gefördert haben,
Dann vor allem nasche du!

(Lied per a veu i orquestra o piano, juny 1901)

On sonen les belles trompetes

Qui hi ha a fora, que ha trucat a la porta
i m'ha despertat tan dolçament?
És l'estimat del teu cor,
lleva't i deixa'm entrar!

Per què m'haig d'esperar més aquí?
Veig com arriba l'aurora rogent,
l'aurora rogent i dos brillants estels.
Què feliç seria amb l'estimada,
amb l'estimada del meu cor!
La noia s'aixecà i el féu entrar,
i li donà la benvinguda:
Benvingut, noi estimat,
has trigat molt!

I li donà la mà, blanca com la neu;
el rossinyol cantà en la llunyania,
i la noia començà a plorar.

Ah, no ploris, estimada,
abans d'un any estaràs amb mi.
Segur que seràs meva,
no n'hi ha d'altra en tota la verda terra!
Oh, estimada, en tota la verda terra!

Ara me'n vaig a la guerra, cap els verds prats,
uns prats verds que estan molt lluny.
Allà on sonen les belles trompetes,
allà serà la meva casa, d'herba verda.

No em miris en les cançons

No en miris en les cançons!
Baixo els ulls,
com atrapat per una malifeta;
ni jo mateix m'haig d'atrevir
a observar la seva creixença.
La teva curiositat és una traïció.

Les abelles, quan fan les seves cel·les,
no deixen tampoc que ningú les miri,
ni elles mateixes les contemplen.
Quan les bresques de mel, madures,
han arribat al seu dia,
tasta llavors totes les llaminadures!

Ich atmet' einen linden Duft

Ich atmet' einen linden Duft.
Im Zimmer stand
Ein Angebinde
Von lieber Hand,
Ein Zweig der Linde;
Wie lieblich war der Lidenduft!

Wie lieblich ist der Lindenduft!
Das Lindenreis
Brachst du gelinde;
Ich atme leis
Im Duft der Linde
Der Liebe linden Duft.

(Lied per a veu i orquestra o piano, estiu 1901)

Um Mitternacht

Um Mitternacht
Hab ich gewacht
Und aufgeblickt zum Himmel;
Kein Stern vom Sternengewimmel
Hat mir gelacht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Hab ich gedacht
Hinaus in dunkle Schranken.
Es hat kein Lichtgedanken
Mir Trost gebracht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Nahm ich in Acht
Die Schläge meines Herzens.
Ein einziger Puls des Schmerzens
War angefacht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Kämpft ich die Schlacht,
O Menschheit, deiner Leiden;
Nicht konnt ich sie entscheiden
Mit meiner Macht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
hab ich die Macht
in deine Hand gegeben;
Herr über Tod und Leben,
Du hälst die Wacht
Um Mitternacht.

(Lied per a veu i orquestra o piano, estiu 1901)

Aspirava un suau perfum

Aspirava un suau perfum.
Hi havia a la cambra
el present
d'una mà estimada:
un branca de til·ler;
que dolç era el perfum del til·ler!

Que dolç era el perfum del til·ler!
Tu vares trencar lentament
el borró del til·ler;
i ara aspiro suavament
en el perfum del til·ler,
el dolç perfum de l'amor.

A mitjanit

A mitjanit
m'he despertat
i he mirat al cel;
cap estrella del firmament
m'ha somrigut
a mitjanit.

A mitjanit
he pensat
en les obscures lluites del dia.
Cap pensament lluminós
m'ha donat consol
a mitjanit.

A mitjanit
he escoltat
els batecs del meu cor.
Només el pols del dolor
estava present
a mitjanit.

A mitjanit
he lliurat la batalla
oh, humanitat, del teu sofriment;
però no he tingut prou força
per a decidir,
a mitjanit.

A mitjanit
he depositat la meva força
en les teves mans;
Senyor, Tu tens el poder
sobre la mort i la vida,
a mitjanit.

TEXTOS

Liebst du um Schönheit

Liebst du um Schönheit,
O nicht mich liebe!
Liebe die Sonne,
Sie trägt ein goldnes Haar!

Liebst du um Jugend,
O nicht mich liebe!
Liebe den Frühling,
Der jung ist jedes Jahr!

Liebst du um Schätze,
O nicht mich liebe!
Liebe die Meerfrau,
Sie hat viel Perlen klar!

Liebst du um Liebe,
O ja – mich liebe!
Liebe mich immer,
Dich lieb' ich immedar!

(Lied per a veu i orquestra o piano, agost 1902)

Ich bin der Welt abhanden gekommen

Ich bin der Welt abhanden gekommen,
Mit der ich sonst viele Zeit verdorben;
Sie hat so lange nichts von mir vernommen,
Sie mag wohl glauben, ich sei gestorben!

Es ist mir auch gar nichts daran gelegen,
Ob sie mich für gestorben hält.
Ich kann auch gar nichts sagen dagegen,
Denn wirklich bin ich gestorben der Welt.

Ich bin gestorben dem Weltgetümmel
Und ruh' in einem stillen Gebiet!
Ich leb' allein in meinem Himmel,
In meinem Lieben, in meinem Lied.

(Lied per a veu i orquestra o piano, agost 1901)

Si estimes la bellesa

Si estimes la bellesa,
oh, no m'estimis a mi!
Estima el sol,
que té una cabellera daurada!

Si estimes la joventut,
oh, no m'estimis a mi!
Estima la primavera,
que és jove cada any!

Si estimes els tresors,
oh, no m'estimis a mi!
Estima la sirena,
que té moltes perles!

Si estimes l'amor,
oh, sí... estima'm a mi!
Estima'm sempre,
com jo t'estimaré a tu!

Estic percut per al món

Estic percut per al món
en què vaig perdre tantes hores;
fa tant de temps que no ha sabut res de mi,
que es deu pensar que sóc mort!

No m'importa gens
que em tingui per mort.
I tampoc puc dir-hi res en contra,
car estic veritablement mort per al món.

Estic mort per a l'aldarull del món,
i reposo en un tranquil indret.
Visc sol en el meu cel,
en el meu amor, en la meva cançó.

Traducció: Manuel Capdevila i Font

PROTERS CONCERTS

SV15

SCHUBERTÍADA
VILABERTRAN
2015

16

dissabte 29 d'agost
18:30 h

Obres de F. Schubert i C. Debussy
Iván Martín, piano

17

dissabte 29 d'agost
21:30 h

Lieder de Franz Schubert
Elena Copons (soprano), Francisco Poyato (piano), Cor de cambra Dip. de Girona

www.schubertiadavilabertran.cat

BIOGRAFIES

DOROTHEA RÖSCHMANN

Va estudiar a la Hochschule für Musik und Theater de Hamburg i a la Akademie für Alte Musik de Bremen, així com a Los Angeles, New York, Tel Aviv i Londres. Ha destacat com a liederista i interpret de Mozart des de 1986. El 1995 va ser aclamada en el seu debut com a Susanna a *Le nozze di Figaro* al Festival de Salzburg dirigida per Nikolaus Harnoncourt. Va formar part durant molts anys de la Companyia de l'Òpera de Berlin on va interpretar entre d'altres els papers de Micaela (*Carmen*), Susanna (*Le nozze di Figaro*), Zerlina i Donna Elvira (*Don Giovanni*), Pamina (*Die Zauberflöte*), Fiordiligi (*Così fan tutte*). Va debutar el paper de Comtessa de *Le nozze di Figaro* al Festival de Ravenna i posteriorment l'interpretà amb gran èxit a la Royal Opera House de Londres dirigida per Antonio Pappano i a Salzburg amb Nikolaus Harnoncourt.

MALCOLM MARTINEAU

Nascut a Edimburg, estudia al St. Catharine's College i al Royal College of Music. Reconegut com un dels grans acompañants de piano de la seva generació, ha treballat amb la majoria dels cantants dedicats al lied més importants del món. Ha presentat en St. Johns Smith Square totes les cançons de Debussy i Poulenc, en el Wigmore Hall les obres de Britten i al Festival d'Edimburg la sèrie completa dels lieder de Wolf. Ha actuat als auditoris i festivals més importants d'Europa, així com al Carnegie Hall i l'Alice Tully de Nova York i l'Òpera de Sidney. Els seus nombrosos enregistraments inclouen la integral de cançons de Fauré i Poulenc. El 2004 va ser anomenat Doctor Honoris Causa per la Real Acadèmia Escocesa de Música i Art Dramàtic i en 2009 Pianista Acompanyant Internacional. El 2011 va ser el director artístic del Festival de Lieder de Leeds.

ORGANITZEN

AMB EL SUPORT DE

AMB LA COL·LABORACIÓ I PATROCINI DE

